

2

DE ACTUALITEIT

Kwart miljard euro extra om onderwijsachterstanden weg te werken

Het kabinet trekt 244 miljoen euro uit om de achterstanden weg te werken die kwetsbare kinderen tijdens de corona-lockdown in het onderwijs hebben opgelopen. Het geld gaat naar het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Kava Bouma en Remco Meeter 15 mei 2022, 15:35

In dorp voelt het vwo soms ver weg

In Nieuwe wet staat dat schooladvies straks moet worden aangepast na goede toets om ongelijkheid tegen te gaan

Kinderen die buiten de Randstad naar school gaan, lopen veel meer kans op een laag schooladvies. Zeker als ze ook niet in een grote stad wonen. En bijstelling na een goede eindtoets is lang niet altijd vanzelfsprekend. „Dit heeft direct te maken met kansenongelijkheid.“

ACb Actueel Cao & Salaris Hulp & Advies De ACb [Word ook lid!](#)

PO - VVO

Strijd tegen lerarentekort op achterstandsscholen vergt meer dan extra salaris

PO RAAD Kind & Onderwijs Goed Bestuur Schoolontwikkeling Arbeidszake

Home > Arbeidszaken & Bed... > Financiën > Tweede Kamer en m...

NIEUWS 25 MEI 2022

Tweede Kamer en minister kritisch op besteding van NPO-middelen

De Staat van het Onderwijs 2023

Figuur 14 Percentage gediplomeerde opstroom van vmo-g/t naar havo en van havo naar vwo, naar opleidingsniveau ouders

Opnieuw	Maatnaam hbo niveau 2	Hbo niveau 1/2	Hbo assisente diploma/bachelor	Wt bachelor/maester en hbo maester
2017-2018	~15%	~15%	~15%	~15%
2018-2019	~15%	~15%	~15%	~15%
2019-2020	~15%	~15%	~15%	~15%
2020-2021	~15%	~15%	~15%	~15%
2021-2022	~15%	~15%	~15%	~15%

Bron: Inspectie van het Onderwijs (2022), eigen berekeningen op basis van niet openbare microdata van het CBS

Veel gemeenten hebben moeite met meetbare doelen rond onderwijsachterstanden Om

3

ONDERWIJSACHTERSTANDEN EN BELEID

"OA zijn **relatieve achterstanden ten opzichte van hun potentie**, veroorzaakt door ongunstige achtergrondkenmerken."

Tabel 2.1 Relevante wetgeving per regeling in het OAB

Sectoren	Wet- en regelgeving	OAB-Regelingen
Voorschoolse educatie	<ul style="list-style-type: none"> Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (wet OKE) Wet op het Primair Onderwijs (WPO) Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) Wet Kinderopvang Besluit specifieke uitkering gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (GOAB) Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie 	GOAB ¹⁹
Vroegschoolse educatie	<ul style="list-style-type: none"> Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (wet OKE) Wet op het Primair Onderwijs (WPO) Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) Gewichtenregeling 	Gewichtenregeling
Primair onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Wet op het Primair Onderwijs (WPO) Gewichtenregeling Impulsregeling 	Gewichtenregeling en impulsregeling; aanvullende middelen voor zomerscholen en schakelklassen via gemeenten (GOAB)
Voortgezet onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) Regeling leerplusarrangement 	Leerplusarrangement

4

EFFECTIVITEIT (G)OAB

OAB po vo gemiddeld niet effectief, grote verschillen tussen scholen (o.a. IBO, 2017)

- Relatief dure maatregelen met middelmatige tot lage impact: **kleinere klassen, inzet onderwijsassistenten**
- Gericht op het kind, ouders/omgeving vaak weinig betrokken
- **Kwaliteitsverschillen tussen scholen en (of door?) verschillen in keuzes omtrent besteding van middelen.**

Welke keuzes maken we dan? En in hoeverre is men het met elkaar eens?

5

5

Achtergrond

Methode

Resultaten

Duiding

6

CONSENSUS METEN

Wat heeft school X / leerling Y nodig? Kies 3 maatregelen...

Maatregel	Deeln. 1 (leraar)	Deeln. 2 (directeur)
extra taalonderwijs buiten schooltijd	1	1
extra taalonderw. in kleine groep onder schooltijd		
schooldagen verlengen voor alle llnng		1
zomer- of vakantieschool		
een-op-een remedial teaching	1	1
extra rekenonderwijs buiten schooltijd	1	
...		

Hoe meer zelfde maatregelen gekozen, hoe groter consensus.
Met iedereen, eigen categorie, andere categorie deelnemers

7

7

VIGNETTEN

Studie 1: Beschrijvingen van 3 scholen

- Bestaande nieuwkomersschool
- ... "klassieke" grootstedelijke achterstandsschool
- ... plattelands achterstandsschool
- 3 maatregelen kiezen uit 26 (uit menukaart+maatregelen IOP)

Studie 2: Beschrijving 3 leerlingen met achterstanden

- Bestaande lng met ADD
- ...met externaliserende problematiek
- ...met taalontwikkelingsstoornis (TOS)
- 2 maatregelen kiezen uit 14 (gekozen door deskundigen)

8

8

VOORBEELDVIGNET

Deze kleine (70 leerlingen) openbare basisschool ligt in een dorp . . . Friesland, in een bosrijke buurt met vooral sociale huurwoningen . . . middelgroot bestuur . . . lokalen hebben een instructietafel en digibord en kinderen werken meestal in groepjes . . . twee bewegend-lerenpleinen en tussenlokalen om zelfstandig te werken. De school bereidt de leerlingen voor om zich staande te houden in de maatschappij . . . hecht veel belang aan ontwikkeling digitale vaardigheden.

De school heeft een hoog leerlinggewicht van 35. De leerlingen zijn in Nederland of in Syrië geboren. De ouders van de meeste leerlingen zijn laagopgeleid, laaggeletterden zitten in de schuldsanering 13% van de gezinnen ontvangt jeugdhulp. De ouderbetrokkenheid is groot. . . Groepsgrootte varieert van 9 tot 24 leerlingen . . . 5 leerkrachten en 3 onderwijsassistenten en vacature . . . die tijdelijk wordt gevuld door de directeur . . . IB-er en een bovenschoolse orthopedagoog . . . Onderwijsassistenten worden ingezet voor verlengde instructie en extra begeleiding bij het zelfstandig werken. Centrumcoaches geven individuele begeleiding gericht op

9

9

DEELNEMERS & VERWACHTING

Studie 1 (schoolniveau):

- 35 leraren
- 14 beleid
- 8 onderzoekers
- 15 schoolleiders

10

Studie 2 (lIngniveau):

- 40 leraren
- 8 beleid
- 26 onderzoekers
- 10 schoolleiders
- 9 zorg (IB, pedagogen...)

10

Achtergrond

Methode

Resultaten

Duiding

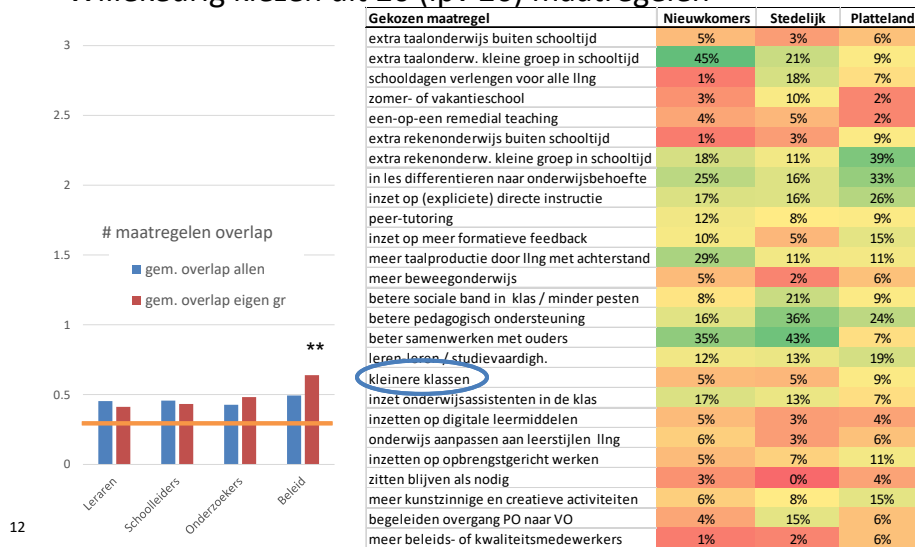

11

WIE IS MET WIE EENS?

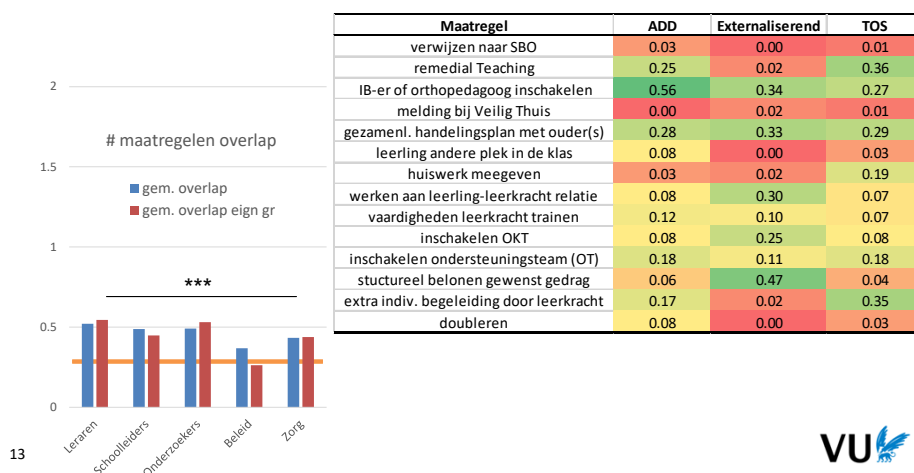
Willekeurig kiezen uit 20 (ipv 26) maatregelen

12

EN BIJ INDIVIDUELE LEERLINGEN?

Willekeurig kiezen uit 9 (ipv 14) maatregelen

13

Achtergrond

Methode

Resultaten

Duiding

14

BEVINDINGEN

Weinig consensus, idiosyncratische keuzes

- Schoolniveau: leraren idiosyncratisch, beleidsmakers minste
- Leerlingniveau: leraren minste, beleidsmakers onder kans
- Onderzoekers idiosyncratisch op schoolniveau, goede tweede op leerlingniveau
- Gebrek aan consensus grootst bij plattelandsscholen, ADD & TOS
- Zelfverklaarde expertise in OAB geen samenhang met idiosyncratische keuzes
  - (zelfverklaarde expertise vooral bij schoolleiders & onderzoekers)

15

15

IS DAT ERG?

“Een ieder neemt zijn eigen bagage en wereldbeeld mee.” [R1, focusgr]

“Het maakt niet uit wat je kiest als je er maar in gelooft”

- maakt wat we doen echt niet uit?
- Engelse opmars in rekenen, Mississippi in lezen door keuzes

“Hangt af van context”

- die was al meegenomen in vignet
- locale omstandigheden of locale opvattingen?

“Vergelijk met de goede keus”

- wat is goede keus? Ook onderzoekers niet eens
- 16 • moeten we niet werken aan consensus?

VU

16

OAB WEINIG KENNSIGEDREVEN?

JA!

- 2008 Commissie Dijsselbloem *"te weinig aandacht voor wetenschappelijke onderbouwing beleid"*
- 2014 *"Kennisgedreven beleid ad hoc karakter"* (Ledoux et al.), *"gebrek aan periodieke evaluaties"* (Onderwijsraad)
- *kennisgedreven beleid weinig aandacht* (Galan Groep, 2021)

17

VU

17

STAPPEN IN DE GOEDE RICHTING

Lopend onderzoek (G)OAB

- Evaluaties IOP, NPO, m.n. doelmatigheid
- NGF projecten Ontwikkelkracht, Digitalisering, LLO Katalysator, NAPL
- Effectmeting Kansrijke Interventies
- Voorschoolse educatie EVENING onderzoek (2019-2023)
  - N.a.v. beleidsverandering (ureuitbreiding)
  - Evalueren effectiviteit op (taal)ontwikkeling – loopt nog
  - 28 gemeenten, 258 VE-groepen van 53 verschillende aanbieders

18

